

مطالعه راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های

دانشگاهی شهر اراک

سعید غفاری عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد همدان
مجید زنجیردار عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اراک
مریم حقدادی دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و
اطلاع رسانی دانشگاه آزاد همدان
haghdadimaryam@gmail.com

چکیده

مدیریت دانش راهکاری نسبتاً جدید است که بعنوان یک راهبرد کاربردی در کتابخانه و محیط های علمی و اطلاعاتی، نقش تعیین کننده ای در فراهم آوری خدمات پویا و مؤثر برای مراجعین کتابخانه در مسیر استفاده بهینه از کتابخانه ها دارد. در این راستا بدلیل فقدان درک نقش مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی بعنوان یک استراتژی کاربردی، در این پژوهش به مطالعه راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی پرداخته می شود. جامعه آماری این پژوهش کلیه کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک را شامل می شود. علت انتخاب این مجموعه بدین دلیل است که این کتابخانه ها یکی از مهمترین مراکز ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی استان مرکزی هستند که بررسی مدیریت دانش بعنوان یک راهبرد مدیریتی می تواند در بهبود خدمت رسانی این مجموعه بسیار تاثیرگذار باشد. روش این پژوهش، توصیفی پیمایشی بوده و داده ها از طریق پرسش نامه هایی که توسط ۴۶ نفر از کتابداران تکمیل گردیده، بدست آمده و برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی استفاده شده است. نتایج بدست آمده نشان می دهد که تعامل میان سه عامل فناوری، فرهنگ و نیروی انسانی در اجرای مؤثر مدیریت دانش در کتابخانه ها دانشگاهی شهر اراک تاثیرگذار می باشد. ضمن اینکه بررسی موردی مطالعه راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک نشان می دهد که ضمن توجه به عوامل کلی که توجه به آنها برای کلیه سازمانها ضرورت دارد، باید به عوامل خاصی که در مورد هر سازمان بسته به موقعیت، اهداف و زیرساختهای آن سازمان تعریف می شود نیز توجه کرد.

کلید واژه ها: مدیریت دانش - کتابخانه های دانشگاهی - دانشگاهها - دانش

Abstract

Knowledge management is a relatively new method that as a practical strategy in library, science and information environment have an important role to prepare benefit and effective service for user in better use from libraries. In this research, since there is not understanding from the role of knowledge management in academic libraries as an application strategy, we focus on the strategic study of knowledge management in academic libraries. In this research the statistical society contains all of the academic libraries in Arak. There reason for this selection is that this libraries are one of the most important center of the presentation research and educational services in markazi province. The investigation of the knowledge management as one of the strategy for managing can be more effective in improving service. The way of this research, has been description and survey method. Data has been gained by 46 people of librarians who has answered the questionnaires. The method that is used for analyzing data is the descriptive statistic. The results indicated that the relations among his factories, technology, culture and expert staff is making the knowledge management more efficiently applied to academic libraries in Arak. The investigation of the strategic study in academic library in Arak shows that not only the attention to public factors is necessary but also it is needed to consider some special factors. This factors must be indicated in each organization depended on situation goals and their substructures.

Keywords: knowledge management, academic library, universities, knowledge.

مقدمه

آموزش و پرورش کمک می کند (تاتیانا، ۲۰۰۴، ص ۲). باید دقت کرد که موسسات دانشگاهی، بعنوان مراکز تولید و اشاعه دانش، بیش از هر سازمان دیگری نیازمند اجرای مدیریت دانش هستند. همچنین هدف مدیریت دانش، تولید، اشتراک، سازماندهی و استفاده موثرتر از منابع اطلاعاتی، دانش و سرمایه های فکری و کشف، ضبط و روز آمدن این سرمایه هاست و برای رسیدن به این هدف، نقش اصلی را کتابخانه های دانشگاهی بر عهده دارند که به شناساندن مدیریت دانش و ارائه دستاوردهای آن کمک می کنند. (حاضری، ۱۳۸۵، ص ۱) نکته لازم بذکر این است که کتابخانه هر دانشگاه همچون قلب آن دانشگاه می ماند که نقش رساندن جدیدترین دستاوردهای دانش را به پیکر جامعه دانشگاهی بر عهده دارد، لذا لازم است تا به منظور پاسخگویی به نیازهای متحول جامعه و انجام فعالیت ها و خدمات خود، تغییرات زیادی را تجربه کند، که یکی از مؤثرترین ابزارها در این راستا مدیریت دانش است (پریخ، ۱۳۸۱، ص ۱۱۶).

در این مقاله سعی می شود نقش و کارکرد مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی بررسی شود. در واقع انتخاب این موضوع بدین دلیل است که گرچه دانشگاهها خود مخازن دانش هستند ولی تاکنون توجه کافی به سرمایه های فکری و منابع علمی تولید شده بوسیله جامعه دانشگاهی مبذول نداشته اند (حاضری، ۱۳۸۵، ص ۱).

انسان پس از طی دو دوره ی اقتصادی "کشاورزی" و "صنعتی" که "زمین" و "کار" میزان برتری انسانها را نشان می داد به عصر "اطلاعات" و "دانش" رسیده است و مزیت اصلی انسانها در میزان "سرمایه دانشی" آنها می باشد. در جهان امروز ما که برخی از دانش های پایه در هر ۵/۵ سال، بصورت جدید و با آهنگ دو برابر نسبت به دانش کهنه ظهور پیدا می کند و در هر روز سه فرمول شیمیایی و ... ایجاد می شود، "مدیریت دانش" بعنوان علم ماندن و پیشرفت کردن مطرح شده است (زنجیردار، ۱۳۸۶، ص ۳-۴).

مدیریت دانش در سازمان های اطلاعاتی و کتابخانه ای، یک راهکار نسبتاً جدید است که اخیراً بواسطه رشد و گسترش شبکه های ارتباط عمومی، استفاده از آن در سازمانها شتاب گرفته است بطوریکه برای کتابخانه و محیط های علمی و اطلاعاتی بصورت یک استراتژی کاربردی درآمده است. در نتیجه در قرن ۲۱ مدیریت دانش بصورت ابزاری تعیین کننده در فراهم آوری خدمات پویا و مؤثر به مراجعین کتابخانه در مسیر استفاده بهینه از کتابخانه درآمد. یک استاد مدیریت بنام پیتراکرا^۲ در سال ۱۹۹۹ ادعایی را در مورد صنایع و مؤسسات مطرح کرد مبنی بر اینکه با ارزش ترین دارایی یک مؤسسه در قرن ۲۱، چه تجاری و چه غیر تجاری، کاربران دانش و میزان بازدهی و سوددهی آنهاست. این اظهار نظر مورد توجه بسیاری از سازمانها از جمله دانشگاهها قرار گرفته است. چرا که بهره برداری صحیح از دانش موجود در دانشگاهها به اجرای دو کارکرد اصلی یعنی

بیان مساله

و تحولات در جهان ۲- تولیدات هوشمندانه ۳- جهانی شدن ۴- تغییر و تحول در سراسر دانشگاهها و سازمانها ۵- افزایش فعالیتهای مجازی ۶- دانش تولید کننده دانش است (تاوولی، ۱۳۸۰).

در این پژوهش، سعی می شود مطالعه ای برای شناسایی کارکرد نظام مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی راهبردی شده و راهبرد مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی به منظور ایفای بهتر نقش آنها در جامعه بررسی شود و به این سؤال که مدیریت دانش در بهبود کارکرد کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک چه تأثیری دارد، پاسخ دهیم.

با توجه به اهمیت دانش در میزان توانایی، رقابت و حیات سازمانها در عصر حاضر که به عصر اطلاعات و ارتباطات مشهور است (حسن زاده، ۱۳۸۳، ص ۱۰۱) و با توجه به این موضوع که دانشگاهها بعنوان عمده ترین مراکز تولید و اشاعه دانش هستند، باید ایجاد نوآوریها و در نتیجه خلق دانش جدید را از مهمترین کارکردهای مؤسسات دانشگاهی بدانیم که بدنبال دو کارکرد اصلی دانشگاهها یعنی آموزش و پژوهش ایجاد می شود (حاضری، ۱۳۸۵، ص ۱).

ضمن اینکه با توجه به اهمیت مدیریت دانش در سازمانها و تأکید برنامه توسعه کشور به توسعه مبتنی بر دانایی محوری در برنامه های مدیریت دانش، تبیین این موضوع ضروری به نظر می رسد. لارنس پروساک در کتاب "دانش در سازمانها" شش الزام محیطی که سازمانها را به سوی توجه به دانش می کشاند بیان می کند که عبارتند از: ۱- سرعت تغییر

تعریف واژه ها و اصطلاحات

راهبرد^۳: راهبرد یا استراتژی ۱- روش یا سیاستی کلی برای دستیابی به هدفهای معین ۲- در نظریه بازی^۴، مقرراتی است که هر بازیکن بر مبنای آن

1-knowledg emanagment (km)

3-sterategy

2-peter druker

4-gama theory

پذیر خواهد شد.

جامعه آماری مورد مطالعه و روش پژوهش

جامعه آماری این پژوهش را کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی دانشگاهی شهر اراک تشکیل می دهند که شامل کتابخانه های دانشگاه های علوم پزشکی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه اراک، دانشگاه علم و صنعت، دانشگاه جامع علمی-کاربردی و دانشگاه آزاد می باشند.

پژوهش حاضر با توجه به ماهیت موضوعی، امکانات اجرایی و اهداف پژوهش جزء تحقیقات توصیفی محسوب می شود و از انواع تحقیقات توصیفی که به دو دسته موردی و پیمایشی تقسیم می شوند جزء تحقیقات پیمایشی بحساب می آید، چرا که با استفاده از اطلاعات جمع آوری شده توسط پرسشنامه به تجزیه و تحلیل این اطلاعات می پردازد.

مروری بر پیشینه ها

گرچه طی سالیان گذشته مدیریت دانش در مرکز توجه کتابخانه ها قرار گرفته است و مقالات زیادی نیز در این زمینه منتشر و کنفرانسهایی نیز برگزار شده است، اما هنوز پژوهشها در این زمینه ناکافی بوده و بخصوص در مورد مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی به تداوم و گسترش بیشتر پژوهش ها نیازمند هستیم. در ادامه به منظور آشنایی بیشتر با پژوهش های انجام شده در ارتباط با موضوع مربوطه مختصراً به اهداف و نتایج حاصل از این پژوهشها اشاره می شود.

پیشینه پژوهش در ایران

انتهایی (۱۳۸۱) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود تحت عنوان "ارائه الگوی پیشنهادی برای مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شهر تهران" به طراحی برنامه ای برای مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پرداخته و بدنبال الگویی برای مدیریت منابع دیجیتالی و ایجاد کتابخانه دیجیتال از یک سو و مدیریت دانش کارکنان کتابخانه از سوی دیگر می باشد.

پریرخ (۱۳۸۴) در طرح تحقیقاتی خود تحت عنوان "رویکرد مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی" از دیدگاه مدیریتی به تحولات جاری در کتابخانه های دانشگاه فردوسی مشهد به ویژه کاربرد گسترده فناوریهای جدید و تجربیات کسب شده کتابخانه ها از نظام سنتی به کتابخانه های الکترونیکی جدید از

به انتخاب دست می زند. این قاعده ممکن است استراتژی مستقل و ثابت باشد (یعنی وی مشخصاً یک گزینه معین را انتخاب کند)، یا استراتژی مختلط باشد (یعنی قاعده ای که احتمالاتی را برای هر یک از انتخاب هایش در اختیار وی می گذارد) (فرنچ، ۱۳۷۵، ص ۶۴-۶۳).

مدیریت دانش: مدیریت دانش عبارت است از گردآوری دانش، قابلیت های عقلانی و تجربیات افراد یک سازمان و ایجاد قابلیت بازایی برای آنها بعنوان یک سرمایه سازمانی. به عبارت دیگر مدیریت دانش بر ذخیره و به کارگیری دوباره اطلاعات تخصصی تأکید دارد (حسن زاده، ۱۳۸۳، ص ۱۰۲).

کتابخانه های دانشگاهی^۱: یک کتابخانه یا تعدادی کتابخانه که بوسیله یک دانشگاه برای استفاده دانشجویان و استادان همان دانشگاه تأسیس می شود و مدیریت و نگهداری آن نیز با دانشگاه است، جزء کتابخانه های آکادمیک محسوب می شوند (سلطانی، ۱۳۷۹، ص ۳۳۵).

پرسش های پژوهش

- ۱- عوامل مؤثر در اجرا و بکارگیری مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک چیست؟
- ۲- وضعیت کارکنان شاغل در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک چگونه است؟
- ۳- کتابخانه های دانشگاهی چگونه می توانند زمینه لازم برای بکارگیری مدیریت دانش را فراهم کنند؟
- ۴- چه عواملی در ترغیب افراد بمنظور اشتراک دانش شان با دیگران مؤثر است؟

هدف و فایده پژوهش

هدف کلی این پژوهش مطالعه راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک است که اهداف فرعی ذیل را نیز به دنبال خواهد داشت.

- ۱- شناسایی عوامل مؤثر در اجراء و بکارگیری مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک.

۲- تعیین نقش کتابخانه ها در ایجاد زمینه لازم برای اجرای مدیریت دانش.

۳- شناسایی عوامل مؤثر در ترغیب افراد برای اشتراک دانش خود با دیگران.

که با دستیابی به اهداف فوق بهبود کیفیت خدمات کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک امکان

آکسفورد "برای بکارگیری کلیه مفاهیم مدیریت دانش در یک محیط علمی تلاش می کند. وی روی اجزای در برگیرنده مدیریت دانش در محیط دانشگاهی با ارجاعاتی خاص به خدمات کتابخانه دانشگاه آکسفورد به منظور لزوم پیاده سازی مدیریت دانش در برنامه راهبردی کتابخانه برای سودمندی بیشتر کارکنان و مراجعین تاکید می کند. جین^۴ (۲۰۰۷) در مقاله ای با عنوان "مطالعه تجربی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شرق و جنوب آفریقا" ضمن تحقیق برای تشخیص تفاوت میان مدیریت اطلاعات و مدیریت دانش به اجرای آزمایشی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شرق و جنوب آفریقا و بحث درباره اهمیت مدیریت دانش و پیشنهاد برای چگونگی پیشبرد آن در کتابخانه های مذکور پرداخته است.

با توجه به نقش مدیریت دانش در افزایش بهره وری، اثربخشی و موفقیت سازمانها در این پژوهش سعی می شود مدیریت دانش به صورت راهبردی و به عنوان یک ابزار مدیریتی، در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک بررسی شود تا نقش مدیریت دانش در کارکرد بهینه کتابخانه های دانشگاهی اثبات شود.

تحلیل یافته ها

در این قسمت تجزیه و تحلیل یافته های حاصل از اطلاعات گردآوری شده در قالب جدول و بر اساس پرسشهای اساسی پژوهش انجام می شود. یافته ها نشان می دهند که «فناوری، فرهنگ مشارکت سازمانی و دانش فردی بعنوان شاخص علمی نیروی انسانی در کتابخانه های دانشگاهی از مهمترین عوامل مؤثر در پیاده سازی و اجرای موفق مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی هستند. جدولهای ۱ و ۲ و ۳ به ترتیب درصد فراوانی این سه عامل را نشان می دهند.

جدول ۱: مقایسه درصد فراوانی تاثیر استفاده از فناوری در بهبود کارکرد

کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک طبق طیف لیکرت

گزینه های پاسخ دهی	کد پاسخ دهی طبق مقیاس رتبه ای	فراوانی	درصد فراوانی
بسیار کم	۱	۳	۱۷٪
کم	۲	۷	
متوسط	۳	۲۹	
زیاد	۴	۱۰۷	۸۳٪
بسیار زیاد	۵	۸۲	
جمع		۱۰۰	

1-mc gown

3-White

2-ST Poul

4-Jain

سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۴ پرداخته و ایجاد تحول در کتابخانه های دانشگاهی فردوسی مشهد با استفاده از مدیریت دانش بحث اصلی این پژوهش است.

خوانساری (۱۳۸۴) در پایان نامه دکترای خود تحت عنوان "بررسی وضعیت مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی امور برق وزارت نیرو و ارائه الگوی پیشنهادی" به بررسی وضعیت بکارگیری مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی امور برق پرداخته و بدنبال یافتن الگویی پیشنهادی برای اجرای مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی مورد مطالعه می باشد، روش پژوهش بصورت پیمایشی بوده و برای جمع آوری داده ها از پرسش نامه و مصاحبه استفاده شده است.

پیشینه پژوهش در خارج از ایران

مک گاون^۱ (۲۰۰۰) در پایان نامه دکترای خود تحت عنوان "مدیریت دانش در قرن ۲۱ و نقش کتابداران دانشگاهی در دانشگاه سنت پاول"^۲ به دنبال الگویی برای مدیریت دانش دیجیتال در کتابخانه های دانشگاهی است. وی معتقد است که کتابخانه های قرن حاضر در حال تغییر هستند و تکنولوژی دیجیتال دانش را سازماندهی می کند. هدف این مطالعه یافتن نقش کتابداران حرفه ای دانشگاهی در ارتباط با مدیریت دانش در محیط تکنولوژی است. محقق به بررسی مشکلات بوجود آمده در اثر انتقال از دنیای کتابی و چاپی کتابخانه بسوی دنیای دیجیتال می پردازد و نقش در حال تغییر کتابدار و حرکت آن از الگوی دیجیتال را بررسی می کند و در پایان الگویی در جهت تعیین نقش کتابداران دانشگاهی در مدیریت دانش ارائه می کند.

وایت^۳ (۲۰۰۴) در مقاله ای تحت عنوان "مدیریت دانش در یک کتابخانه دانشگاهی: مطالعه موردی مدیریت دانش در مورد خدمات دانشگاهی

حدود ۸۳ درصد از افراد جامعه مورد بررسی ، کم و بسیار کم ارزیابی کرده اند . میزان تاثیر استفاده از فناوریهای نوین در کارکرد کتابخانه ها را به میزان زیاد و بسیار زیاد ارزیابی نموده اند و حدود ۱۷ درصد این تاثیر را متوسط ،

جدول ۲: مقایسه درصد فراوانی اثرگذاری فرهنگ مشارکت سازمانی در بهبود کارکرد کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک طبق طیف لیکرت

گزینه های پاسخ دهی	کد پاسخ دهی طبق مقیاس رتبه ای	فراوانی	درصد فراوانی
بسیار کم	۱	۰	۰
کم	۲	۰	۰
متوسط	۳	۲۶	۱۱/۳
زیاد	۴	۱۰۰	۴۳/۷
بسیار زیاد	۵	۱۰۳	۴۵/۰
جمع			۱۰۰

حدود ۸۹ درصد از افراد جامعه مورد بررسی ، میزان تاثیر فرهنگ مشارکت در کارکرد کتابخانه ها را به میزان زیاد و بسیار زیاد ارزیابی نموده اند و حدود ۱۱ درصد این تاثیر را متوسط ارزیابی کرده اند .

جدول ۳: مقایسه درصد فراوانی تاثیر بهینه دانش فردی کارکنان در کارکرد کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک طبق طیف لیکرت

گزینه های پاسخ دهی	کد پاسخدهی طبق مقیاس رتبه ای	فراوانی	درصد فراوانی
بسیار کم	۱	۰	۰
کم	۲	۵	۲/۲
متوسط	۳	۱۹	۸/۲
زیاد	۴	۱۰۶	۴۶/۱
بسیار زیاد	۵	۱۰۰	۴۳/۵
جمع			۱۰۰/۰

حدود ۹۰ درصد از افراد جامعه مورد بررسی ، میزان تاثیر استفاده از فرهنگ مشارکت در کارکرد کتابخانه ها را به میزان زیاد و بسیار زیاد ارزیابی نموده اند و حدود ۱۰ درصد این تاثیر را متوسط و کم ارزیابی کرده اند .

با توجه به میانگین بدست آمده از نظرات افراد جامعه مورد بررسی یعنی ۴/۳۰ و مقایسه آن با عدد ۳ دخیل بودن این عامل در بهبود کارکرد کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک تایید می شود. همچنین داده های حاصل از پرسش نامه (در قسمت بررسی جامعه شناختی پاسخگویان) در جدول ۴ و ۵ و ۶ منعکس شده است.

جدول ۴: بررسی درصد فراوانی رشته تحصیلی کتابداران

رشته تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
کتابداری	۲۸	۶۱/۹
سایر رشته ها	۱۸	۳۸/۱
جمع	۴۶	۱۰۰

در پاسخ به پرسش اساسی سوم که پرسیده شده بود: " کتابخانه های دانشگاهی چگونه می توانند زمینه لازم برای بکارگیری مدیریت دانش را فراهم کنند؟" باید گفت که با توجه به سئوالات مطرح شده در پرسش نامه و پاسخ های داده شده از سوی کتابداران:

- * تهیه و استفاده از نرم افزارهای کتابخانه ای؛
- * ارتباط کتابخانه با سایر کتابخانه های همگون؛
- * حضور کارکنان در دوره های حین خدمت و همایش های مرتبط؛
- * تهیه و استفاده از بانکهای اطلاعاتی مرتبط و اینترنت در کتابخانه؛
- * وجود اینترنت یا هر شبکه داخل سازمانی دیگر؛
- * الکترونیکی کردن منابع کتابخانه و ایجاد سایت الکترونیکی برای کتابخانه؛

- * استقرار نظام ارزشیابی بر مبنای دانایی محوری از جمله عواملی هستند که می توانند زمینه لازم را برای اجرای موفق مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی فراهم کنند؛

برای پاسخ به سؤال اساسی چهارم پژوهش که بیان شده بود " چه عواملی در ترغیب افراد به منظور اشتراک دانش و ایجاد فرهنگ مشارکت سازمانی در کتابخانه های دانشگاهی موثر است؟" باید گفت نتایج بدست آمده از پرسش نامه نشان می دهد که:

- * وجود نظام پاداش دهی مادی و معنوی برای کسانی که در تولید و اشتراک دانش موثرند؛
- * ایجاد تمایل در افراد برای انجام کار گروهی و رابطه ای براساس اعتماد با همکارانشان؛
- * ترغیب افراد در استفاده از تجربه دیگران و تجربه پیشینیان؛
- * تأمین نیازهای سه گانه (رقابت جویی، توفیق

همچنین نتایج بدست آمده از این تحقیق نشان می دهد که تحصیلات حدود ۱۸ درصد از کارکنان کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک دیپلم، ۲ درصد از این افراد فوق دیپلم، ۶۴ درصد دارای مدرک کارشناسی و حدود ۱۶ درصد کارشناسی ارشد است.

جدول ۵: توزیع فراوانی مدرک تحصیلی کارکنان کتابخانه ها

مدرک	فراوانی	درصد فراوانی
دیپلم	۸	۱۷/۸
فوق دیپلم	۱	۲/۲
لیسانس	۲۹	۶۲/۳
فوق لیسانس	۷	۱۵/۵
بدون پاسخ	۱	۲/۲
جمع	۴۶	۱۰۰

بررسی ها نشان می دهد که ۳۵/۵ درصد از این افراد، دارای سابقه کاری زیر ۵ سال، ۱۵/۵ درصد با سابقه کاری بین ۵ تا ۱۰ سال، ۳۸ درصد دارای سابقه کاری ۱۱ تا ۱۵ سال و ۱۱ درصد سابقه کاری بیش از ۱۵ سال دارند که اگر تجربه بیش از ۵ سال را تجربه ای مفید و مناسب برای کارکنان کتابخانه های دانشگاهی بدانیم، بیش از نیمی از این کارکنان یعنی ۶۴/۵ درصد از آنها تجربه کاری لازم را دارند.

جدول ۶: توزیع فراوانی میزان تجربه کارکنان کتابخانه های دانشگاهی اراک

میزان تجربه	فراوانی	درصد فراوانی
زیر ۵ سال	۱۶	۳۵/۶
بین ۵ تا ۱۰ سال	۸	۱۵/۶
بین ۱۱ تا ۱۵ سال	۱۷	۳۷/۷
بالای ۱۵ سال	۵	۱۱/۱
جمع	۴۶	۱۰۰/۰



۱- قبل از پیاده سازی عملی مدیریت دانش در کتابخانه دانشگاهی ، به کمک برگزاری نشستها ، کنفرانسها ضمن آگاهی رسانی عمومی ، به برنامه ریزی در زمینه نحوه اجرای مدیریت دانش بپردازند.

۲- با توجه به تاثیر انکار ناپذیر نیروی انسانی در اجرای راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه دانشگاهی ، پیشنهاد می شود کتابداران ضمن حضور در دوره های آموزشی و همایشهای مرتبط ، در برنامه ریزی جهت نحوه اجرای راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی دخیل باشند.

۳- پیشنهاد می شود به منظور ترغیب افراد در پیاده سازی نقش راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی ، نظام پاداش دهی مادی و معنوی در کتابخانه برای کسانی که به نحوی در این امر مؤثر واقع شوند ، بوجود آید.

۴- با توجه به نقشی که فناوریهای همچون استفاده از شبکه های داخلی ، اینترنت ، بانکهای اطلاعاتی و ایجاد سایت الکترونیکی در راهبرد عملی و موفق مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی بر عهده دارند ، پیشنهاد می شود که تسهیلات لازم برای استفاده از این فناوریها در کتابخانه ها فراهم شود.

طلی و ارتباطی) در سازمان؛
*آموزش تفکر خلاق و فرهنگ نوآوری در سازمان؛

* تعهد افراد نسبت به سازمان ذیربطشان؛
عواملی هستند که می توانند به اشتراک دانش و ایجاد فرهنگ مشارکت سازمانی جهت راهبرد موفق مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی کمک کنند.

نتیجه گیری

نتایج نشان می دهد پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک کمک می کند تا کتابخانه های دانشگاهی همسو با مهمترین اهداف دانشگاهها که آموزش و پژوهش است حرکت کنند. لذا برای دستیابی به این منظور ضروری است مدیریت دانش بعنوان یک فرایند اجرایی ، علاوه بر عوامل عامی که توجه به آنها برای کلیه سازمانها ضروری است ، به عوامل خاصی که در مورد هر سازمان بسته به موقعیت جغرافیایی ، اهداف و زیر ساختهای آن سازمان تعریف می شود نیز توجه کرده و الگوی تعامل میان سه عامل اساسی بررسی شده یعنی فناوری ، فرهنگ و انسان در کتابخانه های دانشگاهی تبیین شود.

بنابراین با توجه به بررسی های انجام شده ، در ادامه پیشنهاداتی برای پیاده سازی راهبردی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اراک ارائه می گردد.

پیشنهادات



منابع و ماخذ

۱. انتهائی، علیرضا (۱۳۸۱). ارائه الگوی پیشنهادی برای مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران.
۲. پریخ، مهری (۱۳۸۱). مدیریت دانش: ابزاری برای ایجاد تحول در مدیریت کتابخانه ها. فصلنامه کتاب، ۱۴ (۵۶)، ص ۱۱۲-۱۲۶.
۳. حاضری، افسانه؛ صراف زاده، مریم (۱۳۸۵). مدیریت دانش در دانشگاه ها و نقش کتابخانه های دانشگاهی. نما (مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران)، ۵ (۴). بازیابی از: www.irandoc.ac.ir
۴. حسن زاده، محمد (۱۳۸۳). "نقش کتابداران و اطلاع رسانیان در مدیریت دانش سازمانها (با نگاهی به سرفصلهای مقاطع سه گانه علوم کتابداری و اطلاع رسانی ایران)". فصلنامه کتاب، ۱۵ (۵۹)، ۱۰۱-۱۱۳.
۵. خوانساری، جیران (۱۳۸۴). مدیریت دانش در کتابخانه های تخصصی شرکت توانیر و ارائه الگوی پیشنهادی. پایان نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران.
۶. زنجیردار، مجید، و شرکت مشاوران توسعه آینده (۱۳۸۶). معرفی اجمالی مدیریت دانش. تهران: شرکت مشاوران توسعه آینده.
۷. سلطانی، پوری، و راستین، فروردین (۱۳۷۹). دانشنامه کتابداری و اطلاع رسانی. تهران: فرهنگ معاصر.
۸. فرنچ، درک، ساورد، هیشر (۱۳۷۵). فرهنگ مدیریت (توصیفی): انگلیسی - فارسی. ترجمه محمد صائبی. تهران: مرکز آموزش مدیریت دولت.
9. Jain, Priti (2007). **An empirical study of knowledge management in academic libraries in East & Southern Africa**. Library Review, 56(5), P 377- 392. Retrieved from: www.emeraldinsight.com
10. MCgown, Tatiana(2000) "knowledge managemet in the twenty first century : the role of the academic libraries". Thesis for EDS degree, university of ST.Thomas(ST.Paul)
11. White, Tatiana (2004). **Knowledge management in an academic library: Based on the case study "KM within OULS"**. Retrieved from: <http://www.ifla.org/IV/ifla69/prog03.htm>